

SÁMENUORAIID
DÁIDDADÁHPÁHUS
Saamelaisnuorten
taidetapahtuma
2001

Vuohčus
Vuotsossa

Raporta/ Raportti
Sámediggi/ Saamelaiskäräjät

Ulla Aikio-Puoskari/ Anni Näkkäljärvi/ Rauna Leivo
www.samediggi.fi

SÁMENUORAIID DÁIDDADÁHPÁHUS 2001

ordnejuvvui Vuohču birasviesus (skuvlla oktavuodas) duorastaga 29.3.2001. Dáhpáhusa váldoornejeaddjin lei Sámediggi. Eará ordnejeaddjit ledje Vuohču vuodđoskuvla, Soađegili gieldda skuvladoaibma ja Soađegili Sámiid Searvi. Oktasašbargu lihkkostuvai bures. Sámedikki bealis dáhpáhusa ordnemin ledje skuvlen- ja oahppamateriálalávdegotti ságadoalli Erkki Lumisalmi, skuvlen- ja oahppamateriáladoaimmahaga virgeolbmot ja kulturčáli.

Feastasále lei čábbát hervejuvvon sámidiigiin ja báikkálaš dáiddariid govaiiguin. Oidnoleamos dujiin lei ávvulávdi duohkeseaidnái giddejuvvon stuorra seaidnerátnu, man Birit-Anni Magga lei ráhkadan. Skuvlla leiradoaibmagoddi doalai dáhpáhusas buffeahta.

DÁHPÁHUSA ORDNEJUVVUI SEAMMÁ DÁSI DÁHPÁHUSSAN GO GUOVLOGIELDDAID DÁHPÁHUSAT. DAS SÁDDEJUVOJEDJE SÁMENUORAIID OVDDASTEADDJIT RIIKKA DÁSI NUORRA KULTUVRA-DÁHPÁHUSII LAHTII 18.-20.5.2001.

Oahppahusministeriija čujuhii dáhpáhusa goluide 30.000 mk mearreruđa ja biillasáhtuide vel sierraohcama manŋa 10.000 mk lassemearreruđa.

Dáhpáhusii bovdejuvvojedje buot sámegiela ja sámegielat luohkáid oahppit. Oasseváldin lei vejolaš maiddái skuvllaid olgobealde doaibmi nuoraide. Dáhpáhus jođihuvvui sámegillii (eanáš davvisámegillii, muhto maiddái nuortalaš- ja anárašgielain).

Dáhpáhusbáikái ordnejuvvojedje biillasáhtut Eanodagas, Ohcejogas, Gáregasnjárggas ja Čeavetjávrris.

Dáhpáhusbáikái ordnejuvvojedje biillasáhtut Eanodagas, Ohcejogas, Gáregasnjárggas ja Čeavetjávrris.

SAAMELAISNUORTEN TAIDETAPAHTUMA 2001

Järjestettiin Vuotson monitoimitalolla (koulun yhteydessä) torstaina 29.3.2001. Tapahtuman pääjärjestäjänä toimi Saamelaiskäräjät. Muina järjestäjinä olivat Vuotson peruskoulu, Sodankylän kunnan koulutoimi ja Sodankylän saamelaisseura. Yhteistyö onnistui hyvin. Saamelaiskäräjien puolelta tapahtumaa olivat järjestämässä koulutus- ja oppimateriaalilautakunnan puheenjohtaja Erkki Lumisalmi, koulutus- ja oppimateriaalitoimiston työntekijät ja kulttuurisihteeri.

Juhlasali oli koristeltu kauniisti saamelaisin käsitöin ja paikallisten taiteilijoiden töin. Näyttävin käsitöistä oli esiintymislavan taustalle kiinnitetty suuri seinäraanu, jonka Birit-Anni Magga oli valmistanut. Koulun leiritoimikunta piti tapahtumassa buffettia.

TAPAHTUMAN JÄRJESTELYT

Saamelaisnuorten taidetapahtuma järjestettiin seutukuntien tapahtumien kanssa samantasoisena tapahtumana. Siitä lähetettiin saamelaisnuorten edustajat valtakunnalliseen Nuori Kulttuuri -tapahtumaan Lahteen 18.-20.5.2001.

Opetusministeriö osoitti tapahtumaa varten 30.000 mk määrärahan ja erillisen hakemuksen jälkeen vielä 10.000 mk määrärahan kuljetuksiin.

Tapahtumaan kutsuttiin kaikki saamen kielen ja saamenkielisten luokkien oppilaat. Osallistuminen oli mahdollista myös koulujen ulkopuolella toimiville nuorille. Tapahtuma oli saamenkielinen. Pohjoissaamen lisäksi juonnoissa käytettiin myös inarin- ja koltansaamen kieliä.

Tapahtumapaikalle järjestettiin linja-autokuljetukset Enontekiöltä, Utsjoelta, Karigasniemeltä ja Sevettijärveltä.

Dáhpáhusa várás dahkkojuvvui plakáhta ja prográmmalasta, masa gova ráhkadii Vuohču skuvlla oahppi Jari Törmänen. Dáhpáhusas ii berrojuvvon oasseváldinmaksu. Soadegili gieldda fála buot oasseváldiide nuvttá skuvlaborramuša ja bálkahii lassebargi dáiddadáhpáhusvahkkui skuvlla gievkkamii. Dáhpáhusa jietnateknikkas fuolahii Anára gieldda nuoraid bargobádji.

ŠLÁJAT JA ULBMILAT

Dáhpáhusa váldoulbmilin lea addit nuoraide hástalusaid ovddidit iežaset dáidduid, fállat sidjiide jahkásaččat vejo-lašvuoda čájehit dáidduideaset earáide ja oázžut movttiidahtti árvvoštallama dán barggu ovddas. Oktan dehálaš ulbmilin dáiddadáhpáhusain leamaš álo maiddái mánáid ja nuoraid sáme-gielmáhtu ja sápmeláš identitehta nannen. Dasa lassin dáhpáhus mearkkašahtti láhkái doarju oahppiid, oahpaheaddjiid ja vanhemiid oktasašbarggu.

Dáhpáhusa šlájat ledje:

- 1) riikka dási njuolggadusaid mielde meroštallojuvvon dánsen-luohkát;
- 2) árbevirolaš luohhti;
- 3) lávlun sámegillii ja
- 4) čállin sámegillii.

OASSEVÁLDIT JA LOGUT

Gilvvu oasseváldit ja oasseváldinjoavkut dán jagi ledje oktiibuot 30. Daid siste

- sullii 80 nuora válde oasi dánsunprográmmaide
- sullii 130 nuora válde oasi musihkkaprográmmaide

ja daid lassin 54 nuora válde oasi čállingilvui. Geahččit ja dáhpáhusii oassálastán nuorat ledje buohkat oktiibuot sullii 350 olbmo. Sále lei oppa dáhpáhusa áigge aibbas dievas. Sáme-giela ja sáme-gielat luohkáid oahppiid logu ektui oasseváldiid mearri lei hui allat.

Tapahtumaa varten valmistettiin juliste ja ohjelmalehtinen, johon kuvan valmisti Vuotson koulun oppilas Jari Törmänen. Tapahtumasta ei peritty osallistumismaksua. Sodankylän kunta tarjosi osallistujille ilmaisen kouluruokailun ja palkkasi koulun keittiöön lisätyöntekijän taidetapahtumaviikoksi. Tapahtuman äänitekniikasta huolehti Inarin kunnan nuorten työpaja.

LAJIT JA TAVOITTEET

Tapahtuman päätavoitteena on antaa nuorille haasteita omien taitojensa kehittämiseen, tarjota heille vuosittain mahdollisuus näyttää taitojaan muille ja saada innostava palaute tästä työstä. Taidetapahtuman yhtenä tärkeänä tavoitteena on ollut aina myös lasten ja nuorten saamen kielen taidon ja saamelaisen identiteetin vahvistaminen. Lisäksi tapahtuma tukee merkittäväällä tavalla oppilaiden, opettajien ja vanhempien yhteistyötä.

Tapahtuman lajit olivat:

- 1) valtakunnallisen tapahtuman sääntöjen mukaan määritellyt tanssisarjat;
- 2) perinteinen joiku;
- 3) saamenkielinen laulu ja
- 4) saamenkielinen kirjoitus.

OSALLISTUJAT JA LUKUJA

Kilpailussa oli yhteensä 30 osallistujaa ja osallistujaryhmää. Niiden sisällä

- noin 80 nuorta osallistui tanssiesityksiin
- noin 130 nuorta osallistui musiikkiesityksiin

ja lisäksi 54 nuorta osallistui kirjoituskilpailuun. Yleisöä ja tapahtumaan osallistujia oli yhteensä noin 350 henkeä. Sali oli täysi koko tapahtuman ajan. Saamen kielen ja saamenkieliseen opetukseen osallistuvien oppilaiden lukumäärään verrattuna taidetapahtumaan osallistuneiden lukumäärä oli hyvin korkea.

Earenoamáš áššit dán jagi dáhpáhusas ledje:

- dáhpáhusii válde oasi nuortalaččaid árbevirolaš dánsen-joavkkut Čeavetjávrris ja Áhkojávrris;
- lávlungilvui oassálastii maiddái anárašgielat lávlunjoavku ja
- ahte dasa válde oasi maiddái Norgga beali nuorat. Sirpmá nuoraidskuvlla joavku válddii dánsengilvui oasi ovttas Ohcejoga badjedási joavkkuin.

DUOPMÁRAT

Dáhpáhusa duopmárin barge čuovvovaš olbmot:

- dánsen: Domna Fofanoff ja Iris Kanervo;
- juoigan/ lávlun: Eero Magga, Nils-Henrik Valkeapää, Inkermarja Hetta ja Eljas Moshnikoff;
- čállin: Satu Moshnikoff, Rauna Paadar-Leivo ja Eino Kuokkanen.

BÁLKKAŠUMIT

Buot oasseváldiide juhkojuvvojedje oasseváldinduođastusat ja skeaŋkan ožžojuvvon dávvirbálkkašumit.

Riikka dási dáhpáhusii sámenuoraid ovddasteaddjin válljejuvvojedje

- Menešjávrris skuvlla (vuolledási) dánsenjoavku prográmmain Dálvi duoddaris, man leigga jođihan Inker-Anni Magga ja Erika Satta. Musihkkan lei Antonio Vivaldi Dálvi ja prográmmii válde oasi buot skuvlla 16 oahppi ja
- Ohcejoga ja Sirpmá badjedási skuvllaid dánsenjoavku 'Ovttas' dánsenbihtáin Dolla, man joavku ieš ovttas Anne Katrine Haugeniin lei jođihan. Musihkkan sis lei Wimme Texas –luohti.

Goabbáge joavku oaččui gudnegirjji Lahti –dáhpáhusas.

Merkille pantavia piirteitä tämänvuotisessa tapahtumassa olivat:

- tapahtumaan osallistui kolttasaamelaiden perinteisiä tansseja esittäneet ryhmät Sevettijärveltä ja Akujärveltä;
- laulukilpailuun osallistui myös inarinsaamenkielinen lauluryhmä ja
- että tapahtumaan osallistui myös nuoria Norjan puolelta. Sirman yläasteen ryhmä osallistui tanssikilpailuun yhdessä Utsjoen yläasteen ryhmän kanssa.

TUOMARIT

Tapahtuman tuomareina olivat seuraavat henkilöt:

- tanssi: Domna Fofanoff ja Iris Kanervo;
- joiku/laulu: Eero Magga, Nils-Henrik Valkeapää, Inkermarja Hetta ja Eljas Moshnikoff;
- kirjoitus: Satu Moshnikoff, Rauna Paadar-Leivo ja Eino Kuokkanen.

PALKINNOT

Kaikille osallistujille jaettiin osallistumistodistukset ja lahjaksi saadut tavara-palkinnot.

Valtakunnalliseen tapahtumaan saamelaisnuorten edustajiksi valittiin

- Menesjärven koulun (ala-aste) tanssiryhmä Talvi tunturissa – esityksellään, jonka olivat ohjanneet Inker-Anni Magga ja Erika Satta. Musiikkina esityksessä oli Antonio Vivaldin Talvi ja siihen osallistuivat kaikki koulun 16 oppilasta ja
- Utsjoen ja Sirman yläasteikäisten tanssiryhmä 'Ovttas' tanssiesityksellä Dolla, jonka ryhmä itse yhdessä Anne Katrine Haugenin kanssa oli ohjannut. Musiikkina esityksessä oli Wimmen Texas – ~~Mole~~ ryhmät saivat kunniakirjan Lahden tapahtumassa.

SÁMENUORAIÐ DÁIDDADÁHPÁHUSA BOHTOSAT LEDJE/
SAAMELAISNUORTEN TAIDETAPAHTUMAN TULOKSET OLIVAT:

DÁNSUN/ TANSSI:

Jahkeluohkát/ vuosiluokat 0-6

1. Menešjávrrí skuvlla joavku/ Menesjärven koulun ryhmä
2. Akujää' r škool/ Akujärven koulun ryhmä

Jahkeluohkát/ vuosiluokat 7-9

1. Sirpmá ja Ohcejoga Ovttas-joavku/ Sirman ja Utsjoen Ovttas –ryhmä
2. Čeavetjávrrí skuvlla katrillijoavku/ Sevettijärven koulun katrilliryhmä

JUOIGAN/ JOIKU:

1. Nils-Heaika Paltto, Menešjávrrí skuvla/ Menesjärven koulu
2. Inka-Maarit Gaup-Juuso, Eanodaga skuvla/ Enontekiön koulu
3. Henna Mäki, Čeavetjávrrí skuvla/ Sevettijärven koulu
4. Vuohču skuvlla joavku/ Vuotson koulun ryhmä

LÁVLUN/ LAULU:

1. Eanodaga badjedási joavku/ Enontekiön yläasteen ryhmä
2. Gáregasnjárgga skuvlla joavku/ Karigasniemen koulun ryhmä
3. Anára vuolledási joavku/ Inarin ala-asteen ryhmä

ČÁLLIN/ KIRJOITUS

Jahkeluohkát/ Vuosiluokat 0-3

1. Anne Koivisto, Ohcejoga skuvla/ Utsjoen koulu
2. Inka Nuorgam, Gáregasnjárgga skuvla/ Karigasniemen koulu
3. Roosa Nuorgam, Gáregasnjárgga skuvla/ Karigasniemen koulu

Jahkeluohkát/ Vuosiluokat 4-6

1. Leena Niittyvuopio, Avvila skuvla/ Ivalon koulu
2. Heta Inkinen, Ohcejoga skuvla/ Utsjoen koulu
3. Minna Heikurainen, Gáregasnjárgga skuvla/ Karigasniemen koulu

Jahkeluohkát/ Vuosiluokat 7-9

1. Inka-Magreeta Näkkäljärvi, Anára skuvla/ Inarin koulu
2. Ailu Valle, Gáregasnjárgga skuvla/ Karigasniemen koulu
3. Miina Sanila ja Henna Mäki, Čeavetjávrrí skuvla/ Sevettijärven koulu